

Zemlje zapadnog Balkana su konačno počele ulagati vjetroelektrane, ali investicije u nove termoelektrane na ugljen i dalje dominiraju, pokazuje nova analiza mreže CEE Bankwatch. Vlade u regiji aktivno planiraju 2800 MW novih termoenergetski postrojenja na ugljen, a samo 1166 MW iz vjetroelektrana.

Troškovi novih termoelektrana na ugljen su barem 4,5 milijardi eura, uglavnom iz javnih izvora, dok su troškovi vjetroelektrana oko 1,89 milijardi eura, i uglavnom se radi o privatnim investicijama, stoji u analizi Bankwatcha.

U sklopu Sporazuma o Energetskoj zajednici, 2012. godine sve zemlje u regiji su preuzele obavezu povećanja udjela obnovljive energije do 2020. godine. Ipak, vlade još uvijek pokazuju sklonost izgradnji novih termoelektrana na ugljen. Srbija i Makedonija svaka zasebno trenutno Uz ogroman potencijal za energetska efikasnost, sve zemlje zapadnog Balkana imaju veliki potencijal za vjetroelektrane, a pogotovo solarne elektrane na krovovima imaju samo jednu komercijalnu vjetroelektranu u funkciji, a Bosna i Hercegovina, Crna Gora i Albanija ih uopće nemaju. Električna energija iz solarnih panela je još rjeđa. Izgradnja novih termoelektrana na ugljen nije u suprotnosti samo s ciljevima Pariškog sporazuma - održavanje rasta prosječne temperature na nivou od 1,5-2°C - nego i s trendovima u Europskoj uniji. Većina zemalja u EU su odustale od izgradnje novih termoelektrana na ugljen, dok sedam zemalja uopće ne koristi ugljen.

Uz ogroman potencijal za energetska efikasnost, sve zemlje zapadnog Balkana imaju veliki potencijal za vjetroelektrane, a pogotovo solarne elektrane na krovovima. Zajedno s postojećim hidroelektranama, ovi izvori mogu zadovoljiti potražnju električne energije u regiji do 2050. godine. Postoji veliki interes investitora za korištenje energije vjetra u regiji, ali i dalje postoje značajne zakonske barijere. Vlade su ograničile priključenje vjetroelektrana na mrežu i dobivanje naknada za proizvedenu električnu energiju na veoma skromnom nivou - 500 MW do 2020. godine u Srbiji i 350 MW do 2019. u Bosni i Hercegovini - što usporava brojne projekte. Ciuta: "Povećanje energetske učinkovitosti i instaliranje solarnih panela, kao i vjetroelektrana, mogu se realizirati puno brže nego termoelektrane na ugljen"

Unatoč činjenici da vlade očigledno preferiraju ugljen, ne bi bilo točno pretpostaviti da su planovi već gotovi. Kao što je objašnjeno u analizi, svih sedam termoelektrana koje su planirane uveliko kasne zbog niza razloga. U Bosni i Hercegovini, na primjer, ekološke dozvole za TE Banovići, TE Ugljevik III i TE Stanari još su uvijek predmet sudskih sporova pokrenutih od strane ekoloških nevladinih organizacija.

"Kašnjenje s planovima za nove termoelektrane na ugljen je zapravo prilika za preokret u energetskim sistemima zemalja zapadnog Balkana. Vlade moraju konačno priznati da ugljen

ili uvoz nisu jedine dvije mogućnosti u elektro-energetskom sektoru. Ako zaista žele koristiti domaće resurse onda mogu to pokazati kroz povećanje energetske efikasnosti i kvota za energiju iz sunca i vjetra”, rekao je Igor Kalaba iz Centra za životnu sredinu.

Ioana Ciuta iz Bankwatcha ističe kako se povećanje energetske učinkovitosti i instaliranje solarnih panela, kao i vjetroelektrana, mogu realizirati puno brže nego termoelektrane na ugljen.

“Troškovi vjetroelektrana i solarnih panela brzo padaju, tako da će se najvjerojatnije pokazati kao daleko bolja investicija. Ugljen više nije logična ekonomska opcija, kao što smo vidjeli u Sloveniji s katastrofalnim projektom Šoštanj 6. Ogromne probleme imaju i EU-divovi poput RWE i E.ON jer nisu pratili brze promjene u energetske sektoru i sad plaćaju visoku cijenu”, rekla je Ciuta.

izvor: h-alter.org